

n.

Efter opstandelsen – grundlæggelsen af den kristne kirke

Ifølge Det Nye Testamente opholder Jesus sig på jorden i 40 dage efter opstandelsen. Derefter tager han afsked med disciplene med en erklæring, som i Matthæusevangeliet indledes med disse ord: "Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple ..." (Matt 28,18-19). Hermed tydeliggøres endnu en gang ideen om, at budskabet om Jesus Kristus nu er på vej til at blive til en universel religion. Efter sine afskedsord optages han direkte til Gud i himlen – en begivenhed, som i kalenderen markeres som *Kristi himmelfartsdag*.

Jøderne i Det Nye Testamente

'Jøderne' optræder i de kristne kildeskrifter næsten altid som skurkagtige statister i en fortælling, som har det formål at fremhæve kristendommens sandhed. Det skyldes, at Det Nye Testamente blev nedfældet på et senere tidspunkt, hvor jøder og kristne var blevet hinandens fjender.

Fx var *farisæer* på Jesu tid en saglig betegnelse for en tilhænger af en af jødedommens retninger. Men på grund af de mange sammenstød mellem Jesus og 'farisæerne', som refereres i evangelierne, er ordet kommet til at betyde en hykler og principrytter.

Evangeliernes udlægning af retssagen mod Jesus frembyder et særligt problem. Det ser ud, som om Pontius Pilatus kun dømmer Jesus, fordi han er hårdt presset af den jødiske folkemængde. Men Pilatus er kendt fra andre kilder som en brutal statholder, som ikke tøver med at slå et oprør ned med magt. Det er et godt historisk gæt, at evangelisterne har afpasset deres version af historien efter, at de gerne vil stå på god fod med de romerske myndigheder på affattelsestidspunktet (ca. 70-110 e.Kr.), og at de derfor ikke har villet lade den romerske statholder, men gerne deres jødiske modstandere, være fortællingens skurk. Hvis man ønsker en saglig fremstilling af, hvad jødedommen står for, må man altså gå til andre kilder.

Disciplene er nu rådvilde, men forholder sig afventende. Ti dage senere, på *pinsedag*, er de samlet i Jerusalem, hvor de deltager i den jødiske pinsefest. (Jøderne fejrer pinse for at mindes, at Moses på Sinais bjerg modtog de ti bud. Da kristendommen bliver en selvstændig religion, etableres der en ny tradition for kristen pinse). Her bliver de besat af Helligånden, som viser sig i form af ild og en susende vind, med den effekt at disciplene bliver i stand til at prædike på alverdens sprog, som de ellers ikke kendte. Pludselig kan de derfor forkynde det nye budskab om Jesus Kristus for de mange jøder – herunder mange tilrejsende fremmedsprogede – som er samlet ved templet. Igen møder vi en markering af, at der nu er tale om en universalistisk religion.

Den fremtrædende discipel Peter holder her en prædiken, som er gengivet i Apostlenes Gerninger. Her sammenfatter han det nye budskab med så stor overbevisningskraft, at mange af tilhørerne bliver overbevist om, at det er sandheden. Beretningen slutter med disse ord: "De, som tog imod hans ord, blev døbt, og den dag blev der føjet næsten tre tusind mennesker til." Det er første gang, dåben omtales som det ritual, som fører til optagelse i den kristne religion, og det er almindeligt at betragte pinsedag som den kristne kirkes 'fødselsdag'. Fra nu af har kristendommen markeret sig som en selvstændig religion med sit eget budskab og sit eget indvielsesritual. Grunden er desuden lagt for en ommytologisering af den jødiske påske og den jødiske pinse: I kristen dommen bibeholdes disse højtidere som nævnt, men med nyt mytisk indhold.

Frigørelsen fra jødedommen

Det er dog først i tilbageblik, at man kan se, at kristendommen fra pinsedagen er blevet en ny religion. De første kristne var alle jøder, og i en rum tid endnu anså de sig for at være en menighed inden for jødedommen, som blot havde forstået, at Jesus Kristus var den ventede messias og nu måtte overbevise resten af jøderne om, at det var tilfældet.

Paulus blev en markant person inden for den tidlige kristendom. Han var uddannet som jødisk skriftklog og var oprindeligt en fanatisk farisæer og modstander af den kristne lære, som han anså for et jødisk kætteri. Men ifølge hans egen beretning mødte han i en visionær oplevelse under en rejse på vej til Damaskus Jesus Kristus selv. Det overbeviste ham om sandheden i det kristne budskab, og han blev snart en fremtrædende missionær for kristendommen, idet han på rejser i store dele af Romerriget udbredte det nye budskab. Han kan også betegnes som den første kristne teolog, idet han i sine omfattende breve til de nydannede menigheder forsøgte at afklare og systematisere den kristne tros indhold.

Nogle år senere (ca. år 50) opstod der en strid blandt de ledende kristne om et afgørende spørgsmål. Den 'jødokristne' fløj mente, at de nyomvendte kristne skulle overholde de jødiske regler (fx omskærelse og forbud mod svinekød) – kristendommen var jo blot den sande jødedom, mente de. Den 'universalistiske' fløj mente derimod, at den nye tro nu var helt frigjort fra jødedommen, således at de jødiske regler ikke gjaldt mere. Det blev den universalistiske fløj, som bl.a. Paulus repræsenterede, som gik af med sejren. Det stod altså nu klart, at kristendommen var blevet en selvstændig religion.